

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/65/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2120204581
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2120204581.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Andrea Dudášová a sudkýň: JUDr. Ľubica Spálová a JUDr. Eva Behranová, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: F. J., narodený XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpený kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, dieťa rodičov: B. J., narodená XX.XX.XXXX, bytom O. ulica XXXX/X, G., zastúpená advokátom: JUDr. Miloš Chrenko, so sídlom Hlavná 25, Trnava a W. J., narodený XX.XX.XXXX, O. ulica XXXX/X, G., zastúpený advokátkou: JUDr. Lucia Sukopová, so sídlom Františkánska 5, Trnava, o zmenu úpravy styku otca s maloletým dieťaťom, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 39P/33/2020-62 zo dňa 23.06.2021 vo výroku I., II. a III., takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie r u š í a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom označeným v záhlaví súd prvej inštancie výrokom I. upravil styk otca s maloletým dieťaťom tak, že otec je oprávnený stretávať sa s mal. F.: každý nepárny týždeň v utorok a štvrtok od 16.00 hod. do 18.00 hod., s účinnosťou od júla 2021 každý párný týždeň v čase od soboty od 10.00 hod. do nedele do 18.00 hod., s účinnosťou od augusta 2021 každý párný týždeň v čase od piatku od 17.00 hod. do nedele do 18.00 hod. s tým, že otec si maloletého prevezme v mieste bydliska matky a po realizácii stretnutia maloletého odovzdá matke v mieste bydliska matky a matka je povinná maloletého k styku s otcom riadne pripraviť a v určenom čase otcovi v mieste bydliska matky odovzdať, výrokom II. rozhodol, že týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Trnava, sp. zn. 40P/18/2017 zo dňa 17.09.2018 vo výroku II. v časti úpravy styku, výrokom III. rozhodol, že tento rozsudok je vykonateľný doručením, výrokom IV. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Rozsudok súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou Čl. 4 tretia veta, Čl. 5 písm. h) základných zásad Zákona o rodine, § 24 ods. 4, § 25 ods. 2, § 26, § 28 ods. 1 a 2, § 36 ods. 1 Zákona o rodine, Čl. 41 Ústavy Slovenskej republiky prvá veta, Článok 9 ods. 3, Článok 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, § 233 Civilného sporového poriadku, § 52 Civilného mimosporového poriadku.

3. Vecne argumentoval súd prvej inštancie tým, že je potrebné pristúpiť k úprave výkonu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu v časti zmeny úpravy rozsahu styku, nakoľko sa na zmene sami rodičia nie sú schopní dohodnúť, pričom bolo preukázané, že zmena je potrebná. Rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 21P/33/2017 zo dňa 23.05.2017 bolo manželstvo rodičov maloletého dieťaťa (ďalej len „maloletý“) rozvedené a ohľadne úpravy práv a povinností k maloletému bola schválená rodičovská dohoda. Následne rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 40P/18/2017 zo dňa 17.09.2018 súd prvej inštancie schválil rodičovskú dohodu s tým, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý párný týždeň v sobotu od 10.00 hod. do 18.00 hod., každý nepárny týždeň v utorok a štvrtok od 16.00 hod. do 18.00 hod. s účinnosťou od 17.09.2018 do 31.12.2018 a otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý párný týždeň v sobotu od 10.00 hod. do 18.00 hod. a v nedeľu od 10.00

hod. do 18.00 hod., každý nepárny týždeň v utorok a štvrtok od 16.00 hod. do 18.00 hod. s účinnosťou od 01.01.2019. Otec vo svojom návrhu zo dňa 04.06.2020 na zmenu stretávania sa s maloletým uviedol dôvody, pre ktoré vidí potrebu zmeny úpravy styku s maloletým a to, že maloletý sa už dlhšie dožaduje dlhšieho stretávania s otcom, vrátane prespávania. Na otca sa teší, je s ním veľmi rád, opakovane sa ho pýta, či môže u neho prespať, keď je u otca v domácnosti. Maloletý bude v septembri 2020 už predškolák, s otcom má výborný vzťah. V domácnosti otca maloletý vyrastal až do jari 2017, kedy matka spolu s maloletým opustila spoločnú domácnosť, je teda na toto prostredie zvyknutý, má v domácnosti otca svoju izbu. Matka s otcom komunikuje len málo, snahy otca o častejšie stretnutia so synom odmieta, pričom je v záujme maloletého, aby aj s otcom trávil viac času. Matka nikdy, ani v rozvodovom konaní nenamietala vzťah otca s maloletým, len účelovo nesúhlasí s rozšírením stretávania sa. Matka považuje návrh otca za nedôvodný, v posledných troch rokoch je už tretím konaním v danej veci. Mala za to, že je podaný predčasne, nakoľko od posledného rozhodnutia nenastala zmena pomerov, ktorá by opodstatnila zmenu právoplatného rozsudku. Po približne roku a pol realizácie rozšíreného styku neexistuje žiadna zmena pomerov oproti stavu k 01.01.2019. Skutkové tvrdenia otca, že maloletý s ním má výborný vzťah, na stretnutia sa teší a dožaduje sú skôr projekciou želaní otca ako realitou. Maloletý sám odmieta prítomnosť otca a viackrát, keď sa malo konať súdom nariadené stretnutie, maloletý sám odmietol ísť k otcovi a svoj názor vyjadril pred oboma rodičmi; v takom prípade otec maloletého toto jeho rozhodnutie rešpektoval a odišiel. O ďalšej zmene úpravy styku je dôvodné uvažovať až od nástupu maloletého na primárne vzdelávanie do základnej školy (vo veku necelých 7 rokov). Matka nesúhlasila s vypočítaním maloletého na súde, čo sa týka stretávania súhlasí so stretávaním cez deň, s nocami nesúhlasí. Maloletý je sledovaný na kardiologickej ambulancii, lieky neberie, z lekárskeho nálezu MUDr. W. K. zo dňa 06.12.2020 vyplýva, že vzhľadom na srdcovú chybu, vek dieťaťa a citovú väzbu na matku doporučuje, aby sa zatiaľ počas nočných hodín o dieťa starala matka. Opatrovník sa na pojednávaní vyjadril, že vidí priestor na rozšírenie styku, a to v júli na jednu noc a v auguste na 2 noci, aby si pred školou zvykol, nevidí dôvod, prečo by 6-ročné dieťa nemohlo prespávať u otca. Otec namietal uvedený lekársky nález, nakoľko maloletý chodí k MUDr. W. K. raz ročne, preto nevie, ako sa môže vyjadriť k citovej väzbe maloletého s otcom. Mal za to, že prekračuje svoje kompetencie, s čím sa súd prvej inštancie stotožnil, keď na rozdiel od lekárky, súd je povinný prihliadať aj na ďalšie skutočnosti, ktoré vyšli počas konania najavo, ktoré lekárka pri svojom náleze nemala k dispozícii. Súd prvej inštancie pritom prihliadol na vek maloletého a skutočnosť, že návrh otca by bol dôvodný už v útlom detstve, kedy je potrebné rozvíjať vzťah rodiča a dieťaťa v pomerne intenzívnej forme, aby nedošlo k ich odcudzeniu. Súd prvej inštancie nevidel predpoklad adaptačných problémov pri prespatí u otca, ide o prostredie, ktoré maloletý pozná, maloletý trávi u otca počas párneho víkendy celú sobotu a nedeľu, tieto cesty sú podľa názoru súdu absolútne zbytočné a pre maloletého môžu predstavovať zbytočnú záťaž, na ktorú už v tomto takmer už školskom veku nie je dôvod. Súd prvej inštancie považoval za vhodné, aby rozšírenie styku začalo ešte pred nástupom do školy, počas letných prázdnin, kedy maloletý nemá povinnosti spojené s prípravou do materskej školy a môže sa venovať oddychovým aktivitám a to aj so svojím otcom minimálne počas stanovených víkendov. Vzhľadom na právo dieťaťa na zachovanie vzťahu s rodičom a zmenu pomerov (maloletý je starší, je v školskom veku, došlo k zlepšeniu jeho zdravotného stavu v tom smere, môže vykonávať pohybovú aktivitu, lieky neberie), súd upravil styk otca s maloletým v zásade v zmysle jeho návrhu s modifikáciou počas mesiaca júl, keď osoba, ktorej bolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti je povinná rešpektovať vzťah maloletého dieťaťa s druhým rodičom a je povinná umožniť tento vzťah rozvíjať, inak to môže znamenať stratu rodičovskej kompetencie. Z dôvodu predchádzania prípadnej kumulácii zmien na strane maloletého, čo by mohlo byť na ujmu maloletému, bolo dôvodné v zmysle § 233 Civilného sporového poriadku rozhodnúť (výrok III.), že rozsudok je vykonateľný doručením, a to aj bez návrhu, keď súd prvej inštancie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých koná aj bez návrhu s prihliadnutím na záujem maloletého. Keďže sa zmenila úprava styku otca s maloletým, bolo dôvodné zmeniť aj rozsudok Okresného súdu Trnava, sp. zn. 40P/18/2017 zo dňa 17.09.2018 vo výroku II. v časti úpravy styku. O náhrade trov konania účastníkov rozhodol súd prvej inštancie v zmysle § 52 Civilného mimosporového poriadku.

4. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a III. podala odvolanie matka. V odvolaní uviedla, že rozsudok súdu prvej inštancie považuje za nesprávny, nezákonný a rozporný so záujmami maloletého dieťaťa. Mala za to, že súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutkový stav, nezohľadnil dôkazy vykonané v konaní a jeho rozhodnutie nevyplýva z vykonaných dôkazov, naopak je s nimi v rozpore. Súd prvej inštancie sa vôbec nevysporiadal s námietkou matky, že nedošlo k podstatnej zmene pomerov, ktorá by opodstatňovala zmenu doterajšieho právoplatného rozhodnutia o úprave styku. Uviedla, že takáto podstatná zmena pomerov v ich prípade nenastala. Naposledy sa zmena úpravy styku

uskutočnila s účinnosťou od 01.01.2019, teda v dobe, keď mal maloletý 4 roky a chodil do materskej školy. Je pravdou, že od nasledujúceho školského roku maloletý nastúpi do základnej školy, táto skutočnosť však ešte stále nenastala a nemohla tak byť dôvodom pre rozhodnutie súdu prvej inštancie v júni 2021. Za ďalšiu podstatnú vadu rozsudku matka považovala skutočnosť, že rozhodnutie súdu nemá dostatočnú oporu vo vykonanom dokazovaní. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku neuviedol žiaden relevantný dôkaz, na podklade ktorého mal za preukázané, že došlo k podstatnej zmene pomerov a je dôvodné styk otca s maloletým rozšíriť navrhovaným spôsobom. Mala za to, že výpoveď otca maloletého je ako dôkaz nepostačujúca, pričom tvrdila, že maloletý sa s otcom vo väčšom rozsahu stretávať nechce a už vôbec nechce u neho prespávať. Preto bolo povinnosťou súdu prvej inštancie vykonať dôkaz aj formou výsluchu maloletého, resp. inou primeranou formou zistenia jeho názoru. Súd prvej inštancie sa o to síce chcel pokúsiť, avšak uvedené nezrealizoval a záverom usúdil, že názor maloletého zisťovať nepotrebuje. Matka naopak mala za to, že bolo potrebné zisťovať názor maloletého, notabene v situácii, keď sa účastníci odvolávali práve na vôľu a názor maloletého a tieto vyhlásenia boli úplne protichodné. Jediné dôkazy, ktoré boli vo veci relevantné, boli stanovisko procesného opatrovníka a lekársky nález ošetrojúcej odbornej lekárky. Súd prvej inštancie sa však bez náležitého odôvodnenia stotožnil s názorom procesného opatrovníka a naopak ignoroval lekársku správu kardiologičky. Matka považovala stanovisko procesného opatrovníka za neobjektívne a zaujaté v prospech otca maloletého. Za najväčšiu a najzásadnejšiu vadu rozsudku však matka považovala skutočnosť, že súd prvej inštancie rozhodol v priamom rozpore s dôkazom, ktorým bola lekárska správa kardiologičky MUDr. W. K., a ktorá za stresovú situáciu explicitne uviedla odlúčenie maloletého od matky a rovnako výslovne odporučila, aby „sa zatiaľ počas nočných hodín o dieťa starala matka“. Domnieva sa, že súd prvej inštancie nemôže ignorovať takéto jasné a závažné odporúčanie odborného lekára a rozhodnúť v priamom rozpore s ním. Matka tiež namietala postup súdu prvej inštancie pri vykonávaní tohto dôkazu, nakoľko súd prvej inštancie dôkaz oboznámil len prerozprávaním jeho obsahu na poslednom pojednávaní, tento dôkaz však neobdržala a nemohla sa oboznámiť s jeho obsahom. Spôsob vykonania tohto dôkazu považovala za procesne vadný, čo je ďalšou vadou konania a rozhodnutia. Namietala tiež aj to, že súd prvej inštancie vyslovil vykonateľnosť rozsudku dorúčením. Podľa § 233 ods. 1 Civilného sporového poriadku totiž súd môže vo výroku rozsudku vysloviť, že rozsudok je vykonateľný dorúčením, len na návrh strany. Súd prvej inštancie mal za to, že keďže vo veciach starostlivosti o maloletých súd koná aj bez návrhu, mohol aj bez návrhu vysloviť vykonateľnosť rozsudku. Matka sa však domnievala, že tento výklad súdu nie je v súlade so zákonom, keďže nie je splnená ani ďalšia zákonná podmienka v § 233 ods. 1 Civilného sporového poriadku, a tou je hroziace nebezpečenstvo ťažko nahraditeľnej alebo značnej škody alebo inej ujmy. Súd prvej inštancie, len konštatoval, že by bolo vhodnejšie rozšíriť styk ešte pred začiatkom školského roka. Maloletý sa s otcom riadne styka v zmysle doterajšej úpravy preto matka navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. K odvolaniu matky sa vyjadril opatrovník maloletého. Vo vyjadrení odporučil odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. V prípade, ak sa odvolací súd nestotožňuje s rozhodnutím prvostupňového súdu odporučil, aby uvedený rozsudok zrušil, vec vrátil na ďalšie konanie a do konania boli prizvaní znalci z príslušných odborov.

6. K odvolaniu matky sa vyjadril otec. Vo vyjadrení uviedol, že s podaným odvolaním nesúhlasí v celom rozsahu. Mal za to, že súd prvej inštancie zistil úplne skutkový stav, vykonané dôkazy riadne vyhodnotil, a to jednotlivo aj vo vzájomných súvislostiach. Prespávanie maloletého dieťaťa u druhého rodiča je realizované už v škôlkarskom veku, t. j. od 3 rokov veku dieťaťa, preto rozšírenie stretávania v takmer 7 rokoch veku dieťaťa o nočné prespávanie počas víkendov považoval za úplne samozrejmé a to, že otec údajne nepreukázal podstatnú zmenu pomerov, považoval za absurdné. Otec poukázal tiež na to, že kardiologička MUDr. W. K., ktorá podala písomnú správu (nález), avšak vidí maloletého 1x ročne, aj to len pár minút, keď mu skontroluje činnosť srdca, nemôže byť kompetentná vyjadriť sa k jeho citovému vzťahu k rodičom, k jeho väzbe k otcovi, stretávaniu sa s ním a podobne. Mal za to, že MUDr. W. K. nikdy vzťah dieťaťa k rodičom neskúmala a podanou správou jednoznačne prekročila svoje kompetencie kardiologičky. K námietke matky, že bolo povinnosťou súdu prvej inštancie vykonať dôkaz aj formou výsluchu maloletého, ktorý však súd prvej inštancie nezrealizoval otec uviedol, že oba plánované výsluchy súdu prvej inštancie s maloletým boli zmarené, nakoľko matka maloletého na výsluch nezabezpečila, čo považoval z jej strany za účelové konanie, v snahe znemožniť výsluch maloletého. Výsluch maloletého za týchto okolností otec považuje za neobjektívny, nakoľko maloletý je silno ovplyvnený matkou. Ďalej uviedol, že už predtým, keď sa s maloletým stretával, mal maloletý pred matkou strach, ak sa vyjadril pred ňou o otcovi pozitívne, neskôr mu povedal, že ho matka za to zbila

a podobne. K výhradám matky o vzťahu právneho zástupcu otca s kolíznou opatrovníčkou Mgr. V. O. uviedol, že Mgr. V. O. je dlhoročnou zamestnankyňou ÚPSVaR Trnava a mal za to, že vždy sa snažila konať v prospech maloletého dieťaťa a v jeho záujme, bez ohľadu na záujem rodičov. Nemal pocit, že by ho procesná opatrovníčka v tomto konaní nejako zvýhodňovala a bola nátlaková voči matke - riešila len maloleté dieťa a jeho záujem. Navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdiť.

7. K vyjadreniu otca k odvolaniu matky sa vyjadril opatrovník maloletého, ktorý vo vyjadrení oznámil, že sa naďalej v celom rozsahu pridržiava svojho predošlého vyjadrenia.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom - účastníkom (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f), h) Civilného sporového poriadku), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o zmene úpravy styku bez väzanosťi rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, a s použitím § 389 ods. 1 písm. b) a c) Civilného sporového poriadku v spojení s § 35 a 36 Civilného mimosporového poriadku je nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. Predmetom odvolacieho konania bolo posúdiť, či boli splnené podmienky pre zmenu styku otca s maloletým spôsobom určeným v rozsudku súdu prvej inštancie.

10. V prípade rozhodovania o úprave styku otca s deťmi, tu je potrebné mať na mysli, že kontakt rodičov s ich maloletými deťmi je skutočne významným činiteľom, ktorý ovplyvňuje zdravý vývoj dieťaťa. Nie v každej rodine sú však vzťahy medzi jej členmi ideálne. V individuálnych prípadoch môže naopak zachovávanie nepriaznivých vzťahov viesť k ohrozeniu zdravého vývinu maloletého dieťaťa.

11. V zmysle § 36 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 24, § 25 a § 26 sa použijú primerane.

12. V zmysle § 25 ods. 1, 2 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode. Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

13. Podľa § 26 Zákona o rodine ak sa zmenia pomery, môže súd aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

14. V zmysle § 28 ods. 1 a 2 Zákona o rodine rodičovské práva a povinnosti v celom ich rozsahu majú v zásade obaja rodičia.

15. V čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

16. V čl. 24 Charty základných práv Európskej únie ods. 2 je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa. Podľa ods. 3 každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom.

17. V zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

18. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí...

19. Podľa § 43 ods. 1 Zákona o rodine (obdobne čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa) maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

20. Podľa § 38 Civilného mimosporového poriadku, ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti. Podľa povahy veci zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb. Rovnako platí i § 116 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého ak sa to neprieči účelu konania, súd je povinný informovať o prebiehajúcim konaní maloletého, ktorý je s prihliadnutím na rozumovú a vôľovú vyspelosť schopný pochopiť jeho význam, a objasniť mu dôsledky súdneho rozhodnutia vo veci.

21. Podľa § 35 Civilného mimosporového poriadku súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

22. Podľa § 36 Civilného mimosporového poriadku súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

23. Aj rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do starostlivosti má právo v primeranom rozsahu podieľať sa na výchove dieťaťa, v starostlivosti oň i na budovaní citových a rodinných väzieb, je a stále zostáva rodičom so všetkými právami a povinnosťami z tohto vzťahu vyplývajúcimi. Realizuje sa to prostredníctvom styku tohto rodiča s dieťaťom. Je pritom treba mať na zreteli, že akákoľvek deformácia vzťahu rodič a dieťa v dôsledku odcudzenia sa neskôr len ťažko napráva. Zákon pritom vo vyššie citovaných ustanoveniach uprednostňuje dohodu rodičov o styku s maloletým dieťaťom a iba ak sa rodičia nedohodnú, upraví styk autoritatívne súd. Pri rozhodovaní o rozsahu styku je dôležité zvážiť okolnosti tak na strane maloletého dieťaťa: ako jeho vek, zdravotný stav, vzťah k rodičovi, ktorý ho nemá v starostlivosti, doterajší spôsob a rozsah styku, denný režim; ako aj okolnosti na strane rodičov ako ich vzájomný vzťah, ich časové a ekonomické možnosti, rodinné pomery, vzdialenosť medzi bydliskom dieťaťa a rodiča, spoje a podobne. Prvoradý je tu predovšetkým záujem dieťaťa, ktorý pritom treba chápať čo najextenzívnejšie. V záujme dieťaťa je predovšetkým to, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho vývoj a výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju a aby boli rešpektované jeho práva.

24. Je pritom v záujme dieťaťa, aby udržovalo rodinné vzťahy s odlúčeným rodičom a aby nebolo odtrhnuté od svojich koreňov, pričom dieťa má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejaviť svoje city slobodne bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča. Vždy však treba mať na zreteli, že záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí.

25. Z doposiaľ vykonaného dokazovania je pritom zrejmé, že styk otca s maloletým F. bol už predmetom súdneho konania a na základe jeho výsledkov sa otec s maloletým pravidelne stretáva. Predmetným návrhom otec žiada rozšíriť styk s maloletým v takom rozsahu, aby maloletý u otca počas každého druhého víkendu prespal. Otec počas konania konzistentne tvrdil, že maloletý F. sa dožaduje možnosti u otca prespať, otec má vytvorené k tomu všetky podmienky a s matkou maloletého sa o tejto otázke nevedia dohodnúť. Na druhej strane matka maloletého dôvodila, že návrh otca je predčasný, nakoľko nedošlo k zmene pomerov od predchádzajúceho rozhodnutia. Matka tiež uvádzala, že maloletý F. otca odmieta, tvrdenie otca o tom, že sa maloletý dožaduje prespávania nebolo preukázané. Kolízny opatrovník videl priestor na rozšírenie styku postupne počas leta 2021. Podľa názoru odvolacieho súdu za situácie, že rodičia maloletého uvádzali výrazne rozdielne stanoviská k názoru maloletého

na rozšírenie styku s otcom, bolo nevyhnutným priamo zistiť názor maloletého F.. Z dokazovania nevyplývalo, že by maloletý F. vzhľadom na svoj vek a vyspelosť nemohol priamo prejsť svoj názor pred súdom. Z obsahu spisu tiež vyplýva, že takýto pokus o zistenie priameho názoru maloletého, bol aj vykonaný, súd prvej inštancie určil termín výsluchu maloletého na 22.06.2021 o 16.00 hod., ktorý sa však neuskutočnil. Súd prvej inštancie následne na možnosť zistiť názor maloletého rezignoval, pričom dôvody pre ktoré takéto dokazovanie neuskutočnil nemožno zistiť ani z odôvodnenia napadnutého rozsudku. Z uvedeného potom vyplýva, s poukazom na už citované ust. § 43 ods. 1 Zákona o rodine, § 38 a 116 Civilného mimosporového poriadku sa za daných okolností veci javí ako nevyhnutné, aby si súd zabezpečil dôkaz i priamym zistením názoru maloletého, ktorý mal 7 rokov, pričom je už dôvodné predpokladať, že vzhľadom na tento svoj vek a k nemu primeranú rozumovú vyspelosť je schopný samostatne vyjadrovať svoj názor, a tomuto názoru potom musí byť venovaná náležitá pozornosť, aby nebolo znemožnené maloletému F. ako účastníkom konania (v konaní zastúpených kolíznym opatrovníkom) uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. Zároveň bolo v danej veci potrebné odôvodniť či došlo k zmene pomerov, z ktorých súd vychádzal pri vyhlásení ostatného rozhodnutia o úprave styku s maloletým, či došlo k takej zmene pomerov, ktorú možno chápať ako podstatnú oproti pôvodným okolnostiam. Zo skutočnosti, že zmena pomerov je hmotnoprávnym základom pre nové rozhodnutie, vyplýva, že súd je povinný zistiť a ustáliť v takýchto rozhodnutiach všetky okolnosti, za ktorých k výroku rozsudku dospel. Závažnosť zmeny pomerov sa vyžaduje preto, lebo jedným z významných faktorov prospievajúcich k riadnej výchove dieťaťa je stabilita jeho pomerov. Súd by však nemal túto požiadavku absolutizovať, ale vždy vziať do úvahy všetky faktory, najmä tiež názor dieťaťa, ktoré je ho už schopné vyjadriť s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd považoval odvolacie argumenty matky o nedostatku odôvodnenia napadnutého rozsudku z pohľadu absencie porovnania pomerov v čase ostatného rozhodnutia a terajšej situácie, za opodstatnené.

26. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku o vadnom spôsobe vykonania dôkazu a to lekárskej správy MUDr. K., odvolací súd nezistil pochybenie v postupe súdu prvej inštancie. Matka namietala, že tento dôkaz neobdržala, nemohla sa oboznámiť s jeho obsahom a nemohla zistiť či súd prerozprávanie jeho obsahu súdom korešponduje s obsahom správy. Z obsahu zápisnice o pojednávaní a zo zvukového záznamu vyplýva, že súd prvej inštancie riadne oboznámil čítaním správu lekárky MUDr. K.. Matka pred súdom prvej inštancie voči postupu súdu prvej inštancie pri oboznamovaní správy nenamietala, nežiadala poskytnúť priestor na oboznámenie sa s touto správou počas pojednávania 23.06.2021, nežiadala doručiť oboznámenú správu. Postup súdu prvej inštancie v ničom nevybočuje zo spôsobu ako sa dôkaz listinou vykonáva upraveného v § 204 Civilného sporového poriadku.

27. K odvolacej námietke podľa ktorej sa spochybňuje vo veci nezaujatosť pracovníčky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, odvolací súd konštatuje nasledovné. V zmysle ust. § 73 ods. 2 písm. b) bod 2 a § 90 ods. 4 zák. č. 305/2005 Z.z o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov miestne príslušným priamo zo zákona na vykonávanie funkcie kolízneho opatrovníka podľa § 31 ods. 2 Zákona o rodine je teda ten úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, v obvode ktorého má maloleté dieťa obvyklý pobyt. Pojem obvyklý pobyt náš právny poriadok, ale ani právo Európskej únie nedefinuje. Z pojmu však vyplýva, že ide o miesto, kde sa daná osoba zdržiava s úmyslom dlhodobejšie sa tam zdržiavať, pričom sa vyžaduje i určité trvanie tohto stavu. Z uvedeného vyplýva, že obvyklý pobyt maloletého je v obvode Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava. Tento úrad je potom priamo zo zákona miestne príslušným na vykonávanie funkcie kolízneho opatrovníka v danom konaní. Keďže v citovanom zákone ani v iných súvisiacich právnych normách, nejestvuje ustanovenie, ktoré by umožňovalo vylúčenie či zámenu zákonom stanoveného miestne príslušného úradu za iný úrad, nejestvuje žiaden zákonný podklad pre takýto postup. Odvolací súd poukazuje pritom na to, že úrad má zákonnú povinnosť zastupovať výlučne záujmy dieťaťa a nie niektorého z rodičov (cit. § 61 Zákona o rodine) a že za opatrovníka maloletému bol ustanovený predmetný úrad ako právnická osoba. Je vecou kompetentných zamestnancov úradu ktorého konkrétneho pracovníka poveria povinnosťou zastupovať maloletých v konaní. Otázka vylúčenia takéhoto pracovníka nejustičného orgánu z dôvodu jeho zaujatosti bude potom z podnetu účastníka riešená mimo súdneho konania nadriadeným povereným zamestnancom úradu.

28. Pokiaľ ide o námietky matky voči výroku III., ktorým súd prvej inštancie rozhodol, že rozsudok je vykonateľný doručením, odvolací súd ich vyhodnotil ako opodstatnené. Súd prvej inštancie totiž nesprávne aplikoval § 233 Civilného sporového poriadku, prihliadnuc na to, že v predmetnej veci je

možné konať aj bez návrhu a s ohľadom na záujem maloletého. Matka maloletého dôvodne v odvolaní namietala, že neboli splnené predpoklady právnej normy, nakoľko vysloviť vykonateľnosť rozsudku je možné len na návrh strany, pričom takýto návrh nebol podaný. Výklad súdu prvej inštancie, že vo veciach starostlivosti o maloletých možno začať konať ex offa a preto návrh na vyslovenie vykonateľnosti nie je potrebný, je podľa názoru odvolacieho súdu v rozpore s predpokladom uvedeným v § 233, ktorý výslovne uvádza možnosť vysloviť vykonateľnosť len na návrh. Zároveň súd prvej inštancie neuviedol v čom v danej veci spočíva nebezpečenstvo ťažko nahraditeľnej alebo značnej škody alebo inej ujmy.

29. V súhrne vzhľadom na uvádzané sa tak vec dostala do takej polohy, v ktorej by náprava pochybení súdu prvej inštancie i pri odhliadnutí od tých najzávažnejších (oberajúcich predovšetkým maloletých účastníkov o ich procesné práva v prvoinštančnom konaní, teda v tej časti konania z dôkazného hľadiska najvýznamnejšej) vyžadovala takú mieru ingerencie odvolacieho súdu, ktorá by v skutočnosti mala za následok aj nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie (úlohou odvolacích súdov napriek preneseniu na ne určitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie s prípadným doplnením dokazovania a nie vykonávanie základného dokazovania).

30. Keďže s poukazom na vyššie uvedené prvoinštančný súd náležitým nezisťovaním názoru maloletého dieťaťa k otázke predmetu tohto konania, znemožnil maloletému ako účastníkovi konania, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, aby nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom nevykonal i ďalšie dokazovanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a tým neposúdil všetky do úvahy prichádzajúce rozhodné okolnosti daného prípadu, čím potom vec i nesprávne právne posúdil, odvolací súd s použitím ust. § 369 ods. 1 písm. b) a c) Civilného sporového poriadku v spojení s § 35 a 36 Civilného mimosporového poriadku rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach, včítane závislého výroku o trovách konania, odvolaním nenapadnutého, zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

31. Povinnosťou prvoinštančného súdu v ďalšom konaní bude doplniť dokazovanie v naznačenom smere a až následne po zvážení všetkých preukázaných okolností daného prípadu majúcich vplyv na zmenu rozsudku o úprave styku otca s maloletým, opätovne vo veci rozhodol, pričom rozhodnutie je potrebné v súlade s ust. § 220 ods. 2, 3 Civilného sporového poriadku náležite odôvodniť.

32. O prípadnej náhrade trov tohto odvolacieho konania bude rozhodnuté v rozhodnutí, ktorým sa toto konanie bude končiť (§ 52 až § 58 Civilného mimosporového poriadku v spojení s § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

33. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).